

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Tertius. De praxi ad exercitium actus prout per donum intellectus, ordine, & continuo perfectius aliter atque aliter, mysticae tum dimensiones, tum species formantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

vel orationis mentalis hora, quod est statuti, vel regulæ; vel distractio appetitum fortiter alio mouens, quod est fragilitatis humanæ; vel somnus, quod est naturæ; vel aliud obedientiæ opus, quod est meriti; finem imponat fruitioni præsentis. ac tum ex quacunque causa prouenerit, iterum vnionis exercitium ab intellectu agente (si à Deo specie infusa, aut voluntatis commotione non præueniatur) & per species expressas reincipiendum est, & tam diu reiterandum, quoadsque de notio vitalis gustus excitetur, qui sufficiens sit, vt simili modo amoris opus inchoari, perfici, foterique possit; licet subindè dies, & septimanæ absque vitalis gustus expressione transeant. cum autem nulla actio in suo summo diu dureret, & intellectus humanus in sua operatione admirabili volubilitate omnibus mobilibus mobilitior sit; sub vna orationis mentalis horula, hæc omnia quæ de vnus pro Hic & Nunc mysticæ operationis initio, perfectione, continuatione, excessu, remissione, interruptione, deficientia, & reinceptione dicta sunt; vel centenis vicibus contingere, palpare etiam poterit, qui interiora sua dijudicare nouit. quomodo autem supremæ vnionis exercitium, per donum sapientiæ species infusas, vel præuias voluntatis commotiones instituendum sit (cum hoc ordinariè non huius, sed transformationis status sit) & toto statu vnionis, mysticus sæpè interruptiones, & ad propriam soleitatem

dilapsus patiatur; sicque magis in actu transeunte fruitions contingat (licet ad septimanas, aut menses perseuerent) mysticum ad perfectiores operationes remittimus; a si quandoque præsertim in summo vnionis se illius praxis capacem iudicauerit. quia verò operationes exercitij actus, & penè momentaneæ, ab ipso interno vitali gustu, dependent; consequenter dicendum est, de ordinato modo maioris radicationis in charitate, secundum diuersas & perfectiores dimensiones; in quibus exercitium actualis vnionis, circumuolutiones suas peragit.

Praxis ad exercitium actus prout per donum intellectus, ordinate, & continuè perfectius aliter atque aliter mysticæ tum dimensiones, tum species formantur.

ARTICVLVS TERTIVS.

VT in charitate radicati, b & fundati, possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. ac si diceret: ô pia anima, in mystico exercitio (præsertim, quando post priuationem, per donum intellectus, infunditur gratia modi operandi supernaturaliter, id est, sine discursu, & phantasmatum vsu) charitatem seu gratiam sanctificantem, per quam ius & hæreditatem vitæ æternæ consequimur; pia, certa, & catholica fiducia præsupponi-

Bb 3

mus:

a inf. paraph. 9. b Ephes. 3.

mus; ac indies per multiplices virtutum, & diuini amoris actus, tanquam lineam quandam vitæ extendimus, ac etiam tam diu, in suauis consortio diuinæ naturæ radicamus; quoadusque in statu vnionis dono intellectus, in statu autem transformationis dono sapientiæ adornetur; vt deinde pura ac substantijs separatis conformi intelligentia, & in summo Bono complacentia, operari liceat. quia verò intellectus noster, non potest plura simul perfectè, & adæquato actu intelligere, quadripartita distinctio à Paulo suggeritur; qua etiam diuini pulchri, & boni notabiles differentias, ceu operationes diuinas ad intra; id est Patris, & Filij, & Spiritus sancti, nobis repræsentat, secundum quod in infima parte intellectus, id est, in imaginatione; ipsius diuini pulchri, & boni interpretes quidam sunt, & particulae; à quibus ilicò intellectus in quantum sibi permissum fuerit, abstrahit, speciem aliquam puriorem, & à phantasmatibus magis absolutam fabricans. vt dein ipsum pulchrum subtili intelligentia consequi possit, & voluntati ad amoris bene-afficientiam porrigere, atque cum Deo actualem vnionem instituere, fouere, ac continuare.

Cum autem charitas per varios virtutum, & diuini amoris actus magis ac magis radiceatur; & operatio vitalis amoris diuini in voluntate percipi non possit, nisi quādo per operationes intellectus voluntas sufficienter excitata fue-

rit; hinc profluit; quod primò quidē dimensiones scilicet latitudinis, longitudinis, sublimitatis, & profundi, & inde ab intellectu extractæ species, aliter atque aliter formandæ sint: scilicet secundum quod vitalis gustus diuini boni, pro Hic & Nunc excitari potest. iam verò circa hunc vitalem gustum excitandum pro actuali exercitio, duo ob stare diligenter obseruandum est. primum, quando aliquid in inferiori homine adhæret, quod sua blanditiæ sensualem partem, licet plus minus, captiuat; ita vt intellectus in sua operatione purum, & sibi proportionatum silentium à coadstante delectabili, aut pulchro, eorumque visu, tumultu, ac sono abstrahere; ad diuinas autem pulchritudines attentionem sufficientem elicere non possit. & hoc in praxi ita familiarè est toto statu vnionis, (præsertim antequam ad eius medium, aut summum pertigerit) vt frequenter mysticus exinde affligatur; & carentiam vnionis, solummodo humiliter patientia supplere habeat. Secundum verò, quod charitas non augeatur ex quolibet actu charitatis; sed plures actus, & moralem quandam durationem requirat. & ideò, si quis interea quod charitas nondum satis aucta est, eius gustu affici voluerit, is quoque desiderio suo necessariò frustrabitur; non quidem ratione meriti, & boni conatus; sed ratione vitalis gustus, qui non semper; sed cum (vt omnia alia) tempus suum acceperit, obtinebitur. hinc etiam dictum est infra à mystico in toto statu v-

à infra Ec 3. a. 8.

tu v-

tu vnionis non posse nec debere cauere relapsum ad propriam solitatem, qui tunc contingit quando nil amicitatis de Deo actualiter habetur; sed quodammodo vt in se solitariè habitat; quod amanti pœnosum est valdè: quia non habet in quo requiescat eius pes amoris, & affectus. laboriosum porro hunc, & imperfectum modum inquirendi, non semper esse necessarium; sed tantum, quando per species expressas proceditur, & pia anima non habet, à quo cum gustu, aut pulchro diuino incipiat; satis videtur ex ijs quæ hic *a* supra, & *b* infra (vbi vix vnquam defectum, aut carentiam actualis amoris patitur) dicta sunt.

Et licet circa primum, scilicet alicuius delectabilis, aut pulchri, operationes intellectum impediens, nullus ordo; sed confusa quædam libertas diuagandi, & alliaciendi reperiatur: ita vt sæpè dum minus præuidet, ampliùs in varios aspectus & appetitus distrahatur. hoc tamen in secundo, scilicet in charitatis maiori radicatione locum non habet: illa enim quam maximè ordinata, & diuino quodam progressu intenditur. pro qua notitia sciendum est primò, quod intellectus humanus non possit simul vt pluribus speciebus perfectis, & consequenter nec omnia, quæ in Deo vno, & trino habentur simul apprehendere; vtque vel idèò quatuor dimensionibus Diuinitatem, & tres personas diuinas exponamus. Secundò sciendum est, quod ad esse tantum sequatur operari,

ita vt tam diu intellectus specie pro Hic, & Nunc propria, & ad vnionis mysticæ initium faciendum congrua debeat carere, quoadusque per varios aspectus eorum quæ sursum vel deorsum, dextrorsum, vel sinistrorsum, antrosum, vel retrorsum videntur; vitalem aliquam ipsius boni complacentiam in voluntate excitarit: tum enim ipso facto tanquam suauè gustans, illius vitalis gustus conditionem, naturam, & bonum suo lumine collustrat, perficit, & intensiorem semper vitalem gustum exprimit, vnionisque fruitionem fouet, & de diuino alimento prouidet.

Iam verò cum eiusmodi alimentum, sit spiraculum quoddam consortij diuinæ naturæ, quo mysticus in exercitio actus bibit de fonte aquæ salientis in vitam æternam; considerandum erit, quam ordinatè charitas non per quemlibet virtutis, vel amoris actum, sed per plures intellectus circumuolutionis, & amoris digestionis magis radiceatur, & in linea perfectioris operationis ampliùs extendatur. pro quo notandum est, quatuor hasce dimensiones tanquam regiones, situs, & amplitudines imaginationis ad consortium diuinæ naturæ consequendum, vt ex eo species mysticæ pro Nunc instanti propriæ elicantur, aliter atque aliter resultare. Et primò quidem latitudo, quæ diuinæ essentia comparatur, modicam viuacitatem, sensum, aut gustum diuinum præbet. cum enim essentia diuina non o-

pere-

peretur ad intra, sed operati ad personas sanctissimæ Trinitatis referatur; eo tempore quo intra dimensionem, seu spheram latitudinis pia anima versatur, non habet directè suam actionem disposità ad formandas operationes fructivas, seu pronuntiationes verborum mysticorum Dei bene-afficientiam cōtinuantes; sed magis inescationem, & perfusionem consortij diuinæ naturæ; ita vt gyret, agat, & operetur circa susceptionem & participationem summi Boni: oportet enim primò vitaliter habere, antequam liceat vitaliter operari; sicut etiam ad esse sequitur operari. vndè per impossibile posito, quod diuina essentia, absque actione ad intra diuinarum personarum maneret, eius felicitas inculta relinqueretur, nec per operationes ad intra perficeretur. omnes ergò actiones internæ, species, operationes, seu verba mystica, quæ tempore latitudinis formantur, sunt tantum modi indagationis, quo ita operatur, vt nondum habens bonum, prius illud acquirat; ac dein ad pulchras operationes sese erigat. sicut ille qui debilis est, prius cibum, & alimentum accipit ad vires resumendas, postmodum ad fortes quasque operationes se extendit. & hoc ipsum contingit toties, quoties post aliarum dimensionum, scilicet longitudinis, sublimitatis, & profundi, orbiculari modo ad conditionem latitudinis reditur: siue hoc ipsum fiat in ascensu, siue descensu; & horum supremis, medijs, vel infimis regionibus. at-

que ita mysticus ad exercitium, & vsum fructuum, ad nouum orbicularem motum magis in charitate radicandum, per innumerabiles, & vt ita dicam paruas, seu momentaneas operationes, aut verba mystica, acquirit per gratiam, quod Deus habet per naturam, iuxta illud Ioannis: *a* Pater sancte, sanctifica eos in veritate, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. & eo tempore (sicut Christus Dominus habet substantiam diuinæ personæ) ita mysticus habet vsum, & fructum consortij diuinæ naturæ.

Iam verò priusquam alia de dimensionibus dicamus, singulariter aduertendum est primò, quod maxima latitudinis remissio, & ad naturalem dispositionem reductio, vt plurimum in infima regione sentiatur: cum in illa etiam ipsæ actiones dimensionum soleant remissius agere, & hominem ad nuditatem propriam, sui que, (vt ita dicam) paruitatem redigere, vt consequenter propriæ egestatis inuitu, humilitatis altiora fundamenta iaciat, & gratiæ diuinæ continuationem reuerentiori cultu imploret: dum ad naturæ corruptæ radicem reuertitur, & se saltem mala perpetrare posse, agnoscere, & perferre habet.

Secundò habetur quædam longitudo, qua scilicet Pater æternus in longitudine dierum, & Nunc æterno omnem latitudinem diuinæ suæ essentiæ intellectu suo comprehendit; eamque illustrat, eleuat, & perficit, & Filium sibi

æqua-

a Ioan. cap. 17.

æqualem generat; ita & mysticus ipsam communionem consortij diuinæ naturæ adeptam intellectu agente, lineali longitudine erigat in altum, & quasi luminosam faciat, quamdiu intra longitudinis huius spheram innumeris operationibus, seu verbis mysticis gy-
rat.

Tertio habetur quædam sublimitas, qua in Diuinis Filius Dei ab intellectu Patris in Nunc æterno generatus, est figura, & gloria Patris. hinc etiam mysticus in sublimitate, in intellectu patiente format verbum mentis, dicendo totam rationem, & naturam summi boni proportionaliter adepti; in sphaera, seu dimensione sublimitatis magis eleuata, quam fuerit regio, vel situs longitudinis; idque innumeris etiam operationibus, seu verbis mysticis, interea dum sublimitatis circulus perficitur.

Quarto tandem habetur quoddam profundum, quo in Diuinis Spiritus Sanctus sub ratione boni, seu amoris ab utroque Patre scilicet, & Filio procedit. & ideo etiam mysticus post sublimitatis spheram, pondere amoris, ab utraque dimensione, scilicet longitudinis, & sublimitatis collecto impetu suæ actiuitatis, ad centrum, & profundum diuinitatis subsidit, & totam inferiorum potentiarum capacitatem, quasi dimissa felicitate complet; circularem motum, ac perlustrationem diuini esse, & operari per innumeras operationes, seu verba mystica absol-

uit; & vnum quodammodo verbum intermedium dicit, vt iterum simile dicat: quousque repetitis vicibus, vnum quodammodo integrum verbum vnius status, vel descensus omnia de Deo affirmando; vel ascensus omnia de Deo eminenti negatione transcendendo, absoluat; & hoc ipsum in singulis dimensionibus, indies pro Hic, & Nunc per innumerabilia, & etiam ipsi practico inobseruabilia prolata verba, seu operationes mysticas: eo semper spiritualis perfectionis augmento, vt quanto amplius ad summa status vnionis, aut transformationis conscenderit, tanto quoque subtilius, & Angelis magis conformibus modis, species mysticas eliciat, & purius Deo vnietur. id quod ad oculum videre est, quando scilicet ab vna dimensionis sphaerula, puta latitudinis ad longitudinis, aut à longitudinis ad sublimitatis, aut à sublimitatis ad profundi circumferentiam per continuas operationes mouetur; & circulum harum dimensionum, absoluit, & renouat: quousque vnum integrum status & ascensum, vel descensum pertranseat. simul iucundè discernens in longitudine differentiam actiuitatis latitudinis, & in sublimitate, longitudinis, & in profundo sublimitatis; nouis semper interea, & præclarioribus modis, circa diuinum Pulchrum, & Bonum circumuolutiones spiritaliter agens.

Quod si verò hæc à simplici a-
liquo, priusquam in industrijs mysticis

Cc

diu

diu versatus fuerit, non satis perfectè intelligantur, perfectioris dilectionis ordinem à Domino præscriptum consideret, cum ait, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. cor autem maximè in amoris diuini progressu à Deo accipiendo, tam docile est, & extensibile, sicut immensa latitudo maris; & ex tota anima tua, quæ ratione secundum longitudinem quandam motu obliquo erigitur; & ex tota mente tua, qua spiritus super omnia motu recto sublimatur; & ex omnibus viribus tuis, quæ in profundo delectantur, & motu circulari in punctum maioris radicationis in charitate declinant; vt exinde de nouo alius similis amoris circulus, per innumerabiles momentaneas pro Hic & Nunc operationes, circumuolutiones suas peragat; similibus dimensionibus ipsam imaginationem ab inferioribus rebus, & impertinentijs blandè abducens: quo ita ratio per intellectum agentem speciem propriam eliciat, vt ab intellectu patiente perficiatur, & in amoris productionem pertingat. Si verò adhuc planioribus verbis explicari volueris, audi Beatam Catharinam Genuensem [si quæris, inquit, quid videam, aut sentiam, Respondeo; aliquid primo supra intellectum, dein aliud eo maius, & rursus isto quidpiam grandius, semperque posterius magnitudine, & numero ita excedit prius, vt concludam non posse, vel minimam scintillam referri; siquidem tam magnum,

& excellens est, vt quidquid in meum afferrem, nil omnino esset.] vt autem tot momentaneæ, & pro Hic & Nunc transeuntes, ac inobseruabiles operationes, & ordinate procedere, Deo perfectiùs coniungere, atque vt singula collecta in thesauro quodam congregato iuuare ad oculum constet illi, qui in praxi sedulus fuerit, hinc consequenter dicitur.

Quemlibet statum supernaturalem non tantum diuidi in tres substantiales regiones, sed etiam harum singulas subdiuidi in varias circulares operationes seu gradus quosdam.

ARTICVLVS QVARTVS.

Ascensiones in a corde suo disposuit in valle lachrymarum. Ac si diceret, ô pia anima durum profectò erat Caino, quando à facie Domini proiectus, vagus & profugus super terram egrediebatur, & ingrediebatur. quapropter vt hunc dolorem suum aliquantulum leniret; habitaculum suum constituit ad orientalem plagam contra paradysum omnis boni locum: vt eiusdem viciniùs memor, & vel à longè suauissimum eiusdem odorem percipiendo, leuiùs ferret omne malum quod iustissimè patiebatur. & certè eiusmodi factum non tantum prudens; sed & mysticum est apud illos, qui sic amissionem status innocentie pro-

a Cap. 23. vita sua. b Psal. 83.